

Praktijktoets OCTAS

De argumenten voor en tegen
drie varianten voor een nieuw
arbeidsongeschiktheidsselsel

Petra van de Goorbergh
Josefien Meerevoort

Praktijktoets OCTAS

De argumenten voor en tegen drie varianten voor een nieuw arbeidsongeschiktheidsselsel

Auteurs

Petra van de Goorbergh
Josefien Meerevoort

Ontwerp

Monique Willemse
Leonie Lous

In opdracht van

OCTAS

De Argumentenfabriek

 De ArgumentenFabriek

 2024

www.argumentenfabriek.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Werkwijze	4
Opbrengst	4
Hoofdstuk 1 Inkomensverzekering	6
Kenmerkenkaart	6
Argumentenkaart	8
Hoofdstuk 2 Basisverzekering	12
Kenmerkenkaart	12
Argumentenkaart	14
Hoofdstuk 3 Focuswerk	18
Kenmerkenkaart	18
Argumentenkaart	20
Tot besluit	24
Namenlijst	24

Inleiding

Hoe kunnen we beter omgaan met arbeidsongeschiktheid? Welke ideeën maken het stelsel beter, activerender, uitvoerbaarder of eenvoudiger? En hoe houden we het betaalbaar?

Als onderdeel van haar advies over het toekomstig stelsel van langdurige ziekte en arbeidsongeschiktheid heeft de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) een praktijktoets laten uitvoeren. De commissie bedacht in concept een aantal mogelijke oplossingen voor de knelpunten in het huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel. Tijdens de praktijktoets zijn deskundigen gevraagd of de drie voorgestelde varianten de knelpunten van het huidige stelsel oplossen of juist nieuwe problemen veroorzaken.

Op 15 januari 2024 vond de praktijktoets plaats onder begeleiding van De Argumentenfabriek. De uitkomsten van de praktijktoets heeft de commissie meegenomen in het verder uitwerken van haar advies. Dit betekent dat de definitieve voorstellen van de commissie afwijken van de varianten die zijn voorgelegd in de praktijktoets. In deze rapportage beschrijven we de inhoud, vorm en belangrijkste conclusies van de praktijktoets.

Werkwijze

De drie varianten die OCTAS ontwikkelde, bestaan uit vele kenmerken. Geen verrassing, want de varianten beschrijven oplossingen voor knelpunten in een complex stelsel. Om tijdens de praktijktoets snel tot de kern te kunnen komen, heeft De Argumentenfabriek de varianten beschreven in beknopte, heldere Kenmerkenkaarten. De drie Kenmerkenkaarten vormden de inhoud van de praktijktoets en zijn te lezen in de volgende hoofdstukken.

1. Kenmerkenkaart Inkomensverzekering
2. Kenmerkenkaart Basisverzekering
3. Kenmerkenkaart Focuswerk

Per variant beantwoordden de deskundigen samen de centrale vraag: wat zijn de argumenten voor en tegen? Om 'het hele plaatje' in beeld te krijgen, vroegen we de deelnemers na te denken over de volgende zes categorieën:

- **Effectiviteit** – Welke knelpunten van het huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel lost deze variant op? Denk aan inkomenszekerheid en toekomstbestendigheid.
- **Activering** – Welke prikkels voor activering heeft deze variant voor burgers, werkgevers en professionals?
- **Uitvoerbaarheid** – Is deze variant uitvoerbaar? Denk aan organisatieniveau, werkvloer en professionals.
- **Eenvoud** – Is deze variant uitlegbaar aan burgers (inclusief werknemers en zelfstandigen), werkgevers en professionals?
- **Principes** – Wat zijn ethische argumenten voor en tegen deze optie? Denk aan vertrouwen en verwachtingen van burgers en werkgevers.
- **Betaalbaarheid** – Wat doet deze variant met de betaalbaarheid van het stelsel?

Voor een rijke opbrengst aan argumenten is een breed samengestelde groep deelnemers nodig. Van ervaringsdeskundige tot professional en van bedrijfsarts tot beleidsmaker. Hierom heeft OCTAS samen met De Argumentenfabriek met zorg gezocht naar inhoudelijke deskundigen die een relevant perspectief hebben op de varianten. Een overzicht van de deelnemers is te vinden achterin deze publicatie.

Opbrengst

In de volgende hoofdstukken zijn naast de drie Kenmerkenkaarten ook de drie bijbehorende Argumentenkaarten beschreven. Deze kaarten geven een overzicht van opgehaalde argumenten voor en tegen de drie varianten, gestructureerd naar de bovenstaande zes categorieën *effectiviteit, activering, uitvoerbaarheid, eenvoud, principes* en *betaalbaarheid*.

Het resultaat van het denkwerk is geen wetenschappelijke verhandeling, maar een gestructureerd overzicht van de geïnformeerde inschattingen van deskundigen over wat de varianten voor het toekomstige arbeidsongeschiktheidsstelsel betekenen. De deskundigen zijn gevraagd uitspraken te doen op basis van hun expertise en hun ervaring. Tijdens de denksessies zijn de onderliggende aannames zo veel mogelijk expliciet gemaakt en getoetst. Soms waren deskundigen het niet met elkaar eens, dan kregen beide argumenten een plek op de kaart of werd een nieuwe formulering bedacht.

Elk van de drie varianten heeft een eigen hoofdstuk. Hierin lees je eerst de Kenmerkenkaart waarin de variant beknopt beschreven staat. Vervolgens lees je de bijbehorende Argumentenkaarten, opgeknipt in twee delen, vanwege de omvangrijke opbrengst. Naast de Argumentenkaarten lees je de belangrijkste conclusies op basis van de meningen van de deskundigen van de praktijktoets.

Bij het lezen van de kaarten is uitleg van de volgende begrippen helpend

WML

Het wettelijk minimumloon (WML) is het loon dat werknemers vanaf 21 jaar en ouder minimaal moeten ontvangen als zij werken. Sinds 1 januari 2024 is dit een wettelijk minimumuurloon.

Sociaal minimum

Het sociaal minimum is het minimale bedrag dat mensen nodig hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en is meestal even hoog als een bijstandsuitkering.

Doelgroepen

Werknemers	Mensen in loondienst, inclusief flexibele arbeidskrachten.
Zelfstandigen	Mensen met een eigen bedrijf, zowel met als zonder personeel.
Werkenden	De groep werknemers en zelfstandigen samen.

Hoofdstuk 1

Inkomensverzekering

Kenmerkenkaart

Deze kaart beschrijft de kenmerken van de eerste variant die OCTAS heeft bedacht: een inkomensverzekering voor werknemers. Deze inkomensverzekering is gebaseerd op het huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel met een aantal wijzigingen, zoals het samenvoegen van de IVA en WGA in één regeling. De inkomensverzekering krijgt een aparte regeling voor zelfstandigen. Deze regeling is niet beschreven in de Kenmerkenkaart.

Deze variant is in de praktijktoets voorgelegd aan de deskundigen. Deze versie wijkt af van het uiteindelijke advies van OCTAS. Hierin heet de variant 'Huidig stelsel beter'.

Wat zijn de kenmerken van de inkomensverzekering?

Algemeen

- De inkomensverzekering beschermt werknemers voor een deel van de inkomensval bij arbeidsongeschiktheid.
- De IVA en de WGA zijn samengevoegd in één regeling: de WIA.
- Mensen die volgens de verzekeringsarts duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn, krijgen geen herbeoordeling.
- Mensen met een verdienvermogen lager dan WML die niet in aanmerking komen voor WIA of Wajong krijgen bijstand, zonder partner- of vermogenstoets.

Doelgroep

- De inkomensverzekering is voor werknemers met een arbeidsverleden.
- De inkomensverzekering kent een aparte regeling voor zelfstandigen.

AO-beoordeling

- De verzekerde staat centraal: de beperkingen vanwege diens klachten zijn leidend.
- De beoordeling vindt plaats op basis van het verlies aan verdien capaciteit.
- Bij de berekening van het ao-percentage is het oude dagloon gemaximeerd.
- De drempel tot arbeidsongeschiktheid blijft 35 procent.
- Verzekeringsartsen gebruiken bij de ao-beoordeling het advies van de bedrijfsarts en informatie van andere artsen.
- Bij de beoordeling door de verzekeringsarts vervalt het formele onderscheid tussen wel of niet duurzaam arbeidsongeschikt.
- Mensen worden praktisch beoordeeld door de arbeidsdeskundige en behouden hun recht op theoretische beoordeling.
- De arbeidsdeskundige beoordeelt op basis van een lijst van vijf maal vijf functies in het CBBS.
- Arbeidsdeskundigen houden bij de beoordeling rekening met ervaring en competenties van verzekerden.
- Verzekerings-, bedrijfs- en andere artsen kunnen informatie uitwisselen door aanpassingen in privacywetgeving.

Hoogte uitkering

- De hoogte van de uitkering is afhankelijk van ao-percentage en 70 procent van het oude gemaximeerde dagloon.
- De vervolguitkering vervalt.
- Het dagloon wordt op dezelfde manier berekend als in de Ziektewet.
- Mensen in de bijstand mogen tot 30 procent WML van hun inkomen houden, dit wordt niet verrekend met hun uitkering.

Duur uitkering

- Mensen ontvangen de uitkering maximaal tot AOW-leeftijd.

Re-integratie

- Mensen behouden hun recht op uitkering als zij meer gaan werken.
- De uitkering komt weer tot betaling zonder herlevingsverzoek als meer werken toch niet lukt.
- Worden mensen wel opnieuw beoordeeld als meer werken niet gaat, dan tellen nieuwe klachten door een andere ziekte mee.
- UWV intensificeert de re-integratie van vangnetters in de ziekteperiode, zoals door werken bij sociaal ontwikkelbedrijven.
- De toets op re-integratieverslagen (RIV) vindt alleen nog steekproefsgewijs plaats.

Bekostiging

- De inkomensverzekering wordt de eerste zeven jaar bekostigd via risicoafhankelijke premies per bedrijf.
- Na zeven jaar wordt de inkomensverzekering bekostigd via een uniforme werkgeverspremie.
- Werkgevers betalen ook een risicoafhankelijke premie voor mensen die voorheen in de IVA vielen.
- Voor werkgevers is eigen risicodragerschap voor de inkomensverzekering mogelijk.
- Bekostiging van de versoepeling van de bijstand loopt mee in macrobudget BUIG.

Argumentenkaart Inkomensverzekering

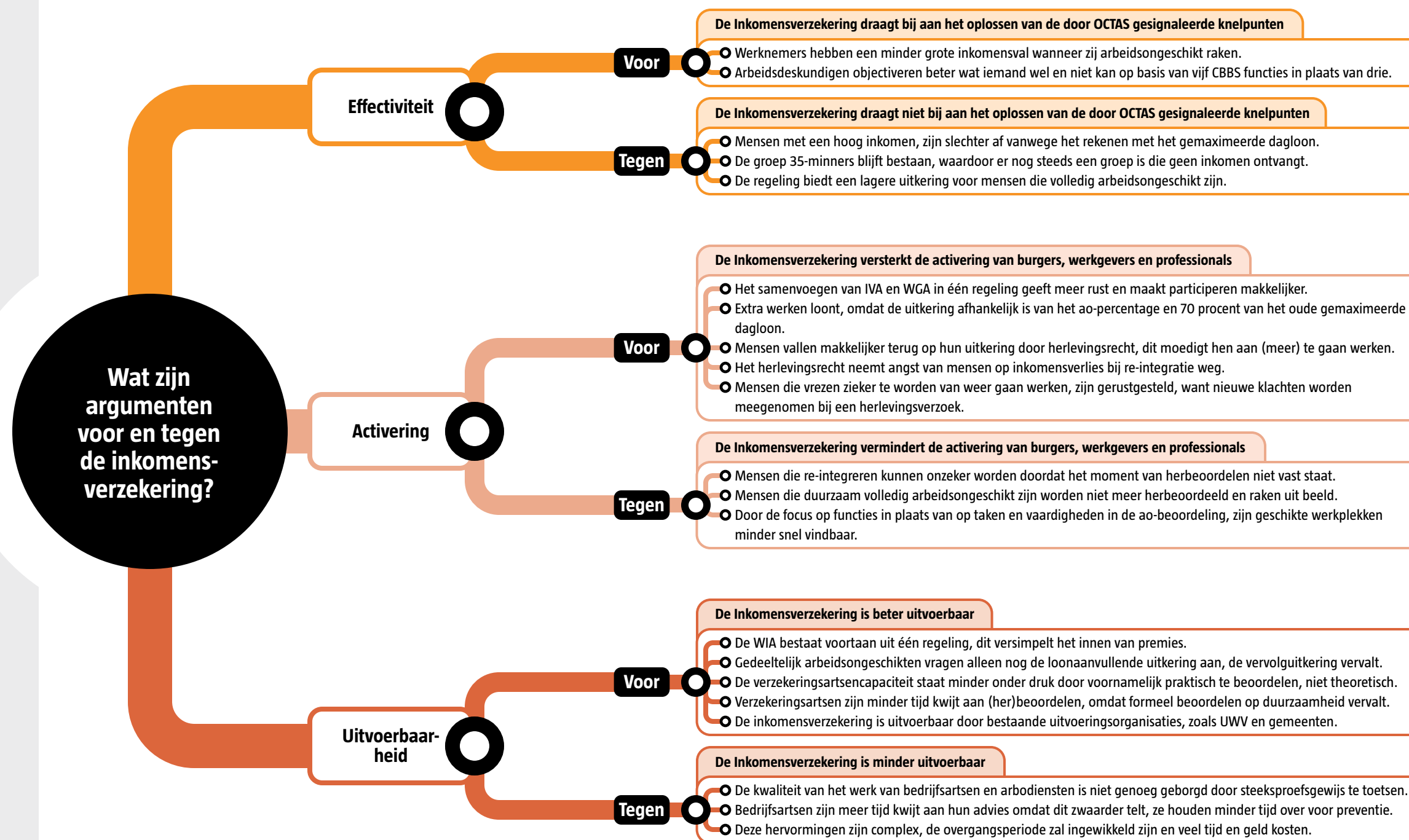
Op de kaart hiernaast lees je argumenten voor en tegen de variant inkomensverzekering op de thema's *effectiviteit*, *activering* en *uitvoerbaarheid*.

Voor algehele inkomensondersteuning in Nederland is de inkomensverzekering een goed idee, vanwege de relatief hoge, stabiele uitkering. Dit geeft mensen rust. De keerzijde is dat de hoogte van de uitkering ertoe kan leiden dat mensen minder financiële prikkels ervaren om weer actief te worden op de arbeidsmarkt.

Het herlevingsrecht zorgt ervoor dat mensen eerder de stap maken om weer aan de slag te gaan omdat zij zonder een nieuwe beoordeling kunnen terugvallen op hun oude uitkering als (meer) werken toch niet gaat.

Door het samenvoegen van de IVA en WGA in één regeling is de regeling eenvoudiger en beter uitvoerbaar door de bestaande uitvoeringsorganisaties. Ook leidt dit tot minder werkdruk voor verzekeringsartsen en het verlagen van de wachtlijsten voor beoordelingen.

- Effectiviteit
- Activering
- Uitvoerbaarheid
- Eenvoud
- Principes
- Betaalbaarheid

Argumentenkaart Inkomensverzekering

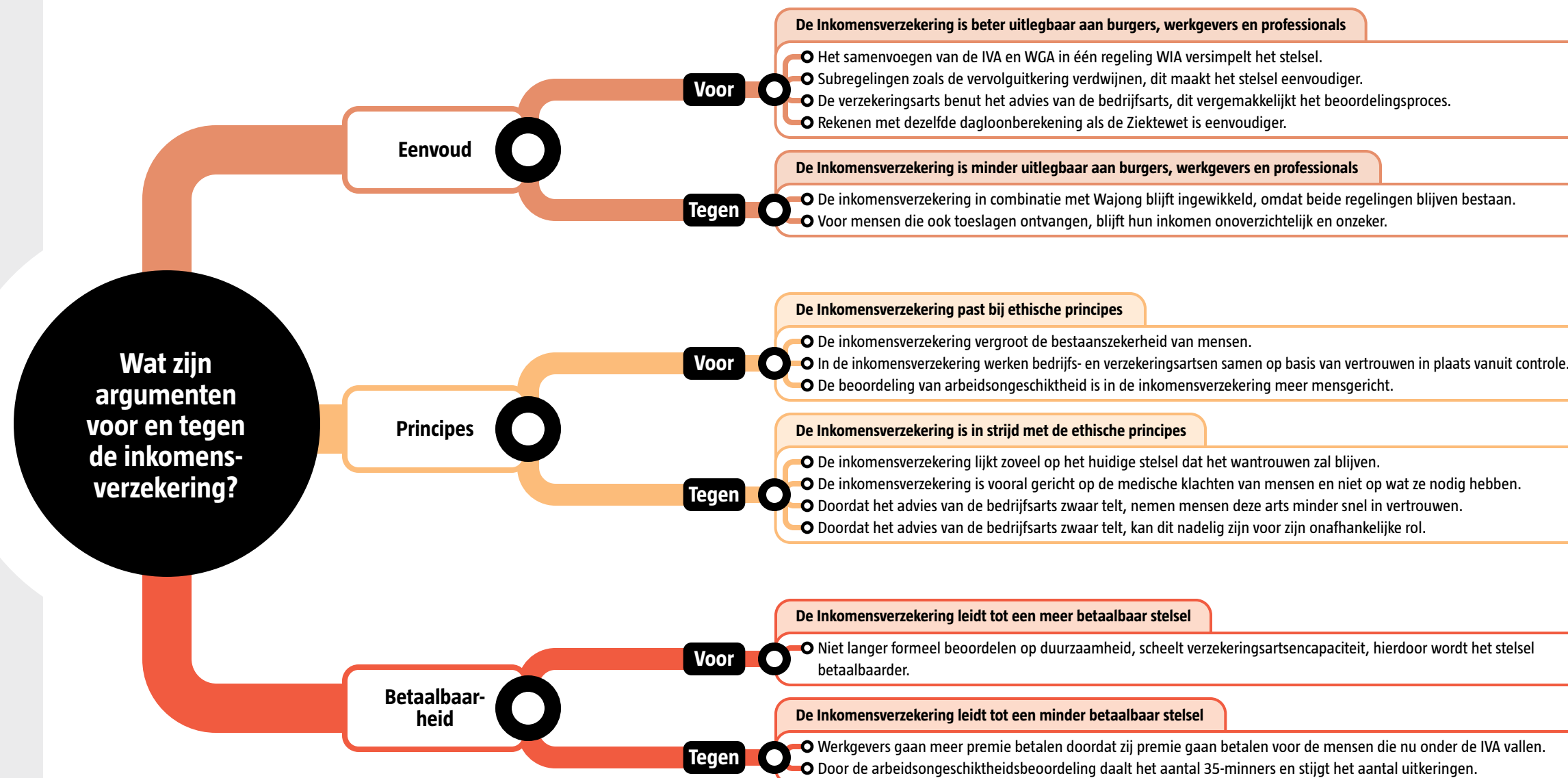
Op deze pagina's lees je argumenten voor en tegen de inkomensverzekering op de thema's *eenvoud, principes* en *betaalbaarheid*.

De inkomensverzekering maakt het stelsel eenvoudiger doordat de IVA en WGA zijn samengevoegd in één regeling en de vervolguitkering vervalt. Ook het gebruikmaken van dezelfde dagloonberekening als voor de Ziektewet maakt de regeling eenvoudiger.

Principiële argumenten voor zijn dat mensen meer bestaanszekerheid hebben door de inkomensverzekering en de beoordeling meer mensgericht is. Het is moeilijk in te schatten of het wantrouwen van burgers in dit stelsel verdwijnt of vermindert. Er is weliswaar sprake van ingrijpende wijzigingen maar deskundigen verwachten dat burgers vooral de kenmerken van het huidige stelsel zien en daarom van mening zullen zijn dat er niets is veranderd.

Het stelsel wordt naar verwachting minder betaalbaar doordat het aantal uitkeringen stijgt. Ook betalen werkgevers meer premie, omdat zij nu ook voor de duurzaam arbeidsongeschikten premie betalen, wat in het huidige stelsel niet het geval is. Door het vereenvoudigen van de regeling is deze beter uitvoerbaar en zullen de uitvoeringskosten naar verwachting dalen.

- Effectiviteit
- Activering
- Uitvoerbaarheid
- Eenvoud
- Principes
- Betaalbaarheid

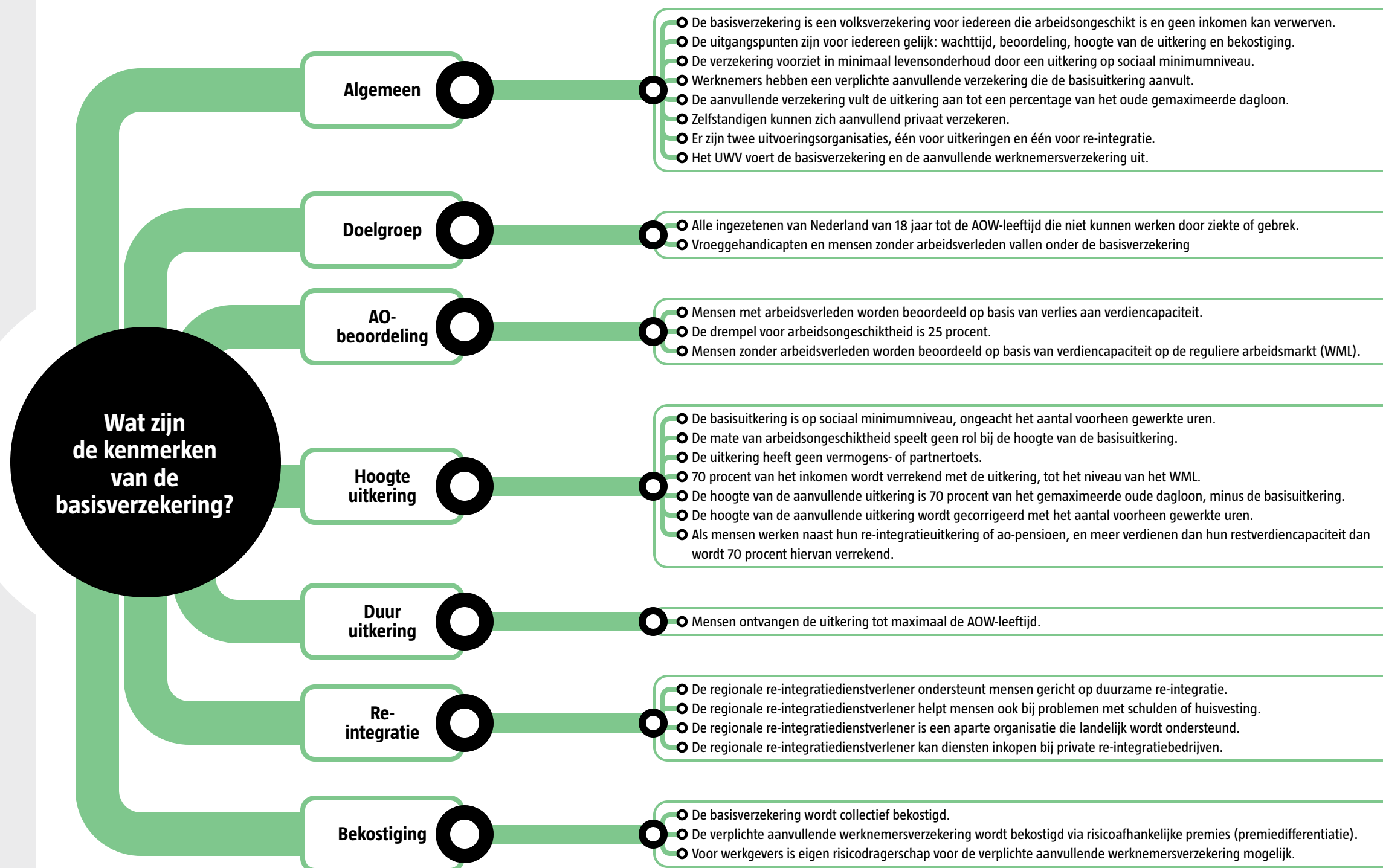
Hoofdstuk 2 Basisverzekering

Kenmerkenkaart

Deze kaart beschrijft de kenmerken van de tweede variant: de basisverzekering voor alle ingezetenen van Nederland van 18 jaar tot de AOW-leeftijd. De overheid garandeert een minimumuitkering voor mensen die niet kunnen werken door ziekte of gebrek.

OCTAS heeft ook conceptvarianten uitgedacht voor een basisverzekering met een beperkte doelgroep zoals werkenden of werknemers. In overleg met De Argumentenfabriek is ervoor gekozen om de variant van een basisverzekering voor iedereen te bespreken tijdens de praktijktoets. Denken in extremen scherpt het argumenteren. De argumenten voor en tegen een basisverzekering voor iedereen hielpen de commissie om deze variant verder aan te scherpen. Op de Kenmerkenkaart hiernaast lees je dus de vorm van basisverzekering voor iedereen.

Deze variant is in de praktijktoets voorgelegd aan de deskundigen. Deze versie wijkt af van het uiteindelijke advies van OCTAS. Hierin heet de variant 'Basis voor werkenden'.

Argumentenkaart Basisverzekering

Hiernaast lees je argumenten voor en tegen de variant basisverzekering voor alle ingezetenen op de thema's *effectiviteit*, *activering* en *uitvoerbaarheid*.

Een basisverzekering voor alle ingezetenen van Nederland biedt mensen die niet kunnen werken door ziekte of gebrek inkomensondersteuning op sociaal minimumniveau. Chronisch zieken hebben vaak te maken met hogere kosten, de uitkering zal voor hen onvoldoende zijn.

Iedereen heeft recht op re-integratiedienstverlening van het regionale re-integratieloket. Werkgevers hebben minder financiële prikkels om werknemers terug te laten keren naar werk. Ook voor werknemers zijn er minder financiële prikkels om snel weer aan het werk te gaan.

De hoogte van de uitkering kan weer wel activerend werken, omdat deze relatief laag is en meer werken loont.

De basisverzekering is eenvoudig uitvoerbaar, maar de verplichte aanvullende werknemersverzekering maakt de uitvoering weer complexer. Ook zal de overgang naar dit stelsel ingrijpend zijn. Het scheiden van de uitvoering van uitkeringen en re-integratie kan de re-integratiedienstverlening effectiever maken doordat de uitvoeringsorganisatie kennis en expertise op doet over wat wel en niet werkt.

- Effectiviteit
- Activering
- Uitvoerbaarheid
- Eenvoud
- Principes
- Betaalbaarheid

Wat zijn argumenten voor en tegen de basisverzekering?

Effectiviteit

Voor

De basisverzekering draagt bij aan het oplossen van de door OCTAS gesignaleerde knelpunten

- De inkomenszekerheid in Nederland is groter doordat meer mensen een inkomen ontvangen bij arbeidsongeschiktheid.
- Mensen die arbeidsongeschikt raken, kunnen in inkomen nooit verder terugvallen dan het sociaal minimum.
- Alle mensen zonder arbeidsverleden die arbeidsongeschikt raken, hebben recht op een basisuitkering.
- Het stelsel gaat meer uit van vertrouwen omdat re-integratie niet alleen wordt gestimuleerd door financiële prikkels.
- De verplichte aanvullende verzekering geeft meer mensen een hoger inkomen.
- Werkgevers hebben meer geld beschikbaar voor preventie doordat de werkgeverspremie lager is.
- Het afschaffen van het duurzaamheids criterium bevordert re-integratiekansen voor mensen en geeft rust.

Tegen

De basisverzekering draagt niet bij aan de oplossing van de door OCTAS gesignaleerde knelpunten

- Er komen meer arbeidsongeschikten doordat werkgevers minder prikkels hebben om te investeren in re-integratie.
- Chronisch zieken hebben vaak hogere kosten waardoor een uitkering op sociaal minimumniveau niet voldoende is.
- Mensen die minder dan 25% arbeidsongeschikt zijn, blijven voor hun inkomen en re-integratie afhankelijk van gemeenten.
- Voor aanvullend inkomen krijgen zelfstandigen te maken met meerdere uitvoeringsinstanties (publiek en privaat).
- Voor zelfstandigen die al een arbeidsbeperking hebben blijft het moeilijk zich aanvullend te verzekeren.

Activering

Voor

De basisverzekering draagt bij aan activering van burgers, werkgevers en professionals

- Het recht op re-integratiedienstverlening is voor iedereen gelijk.
- De inkomenszekerheid voor iedereen vergroot de kans op participatie.
- De premie voor de aanvullende verzekering geeft werkgevers een (lichte) prikkel om te investeren in re-integratie.
- Mensen kunnen blijven werken doordat hun salaris tot 30 procent WML is vrijgesteld van verrekening.

Tegen

De basisverzekering vermindert de activering van burgers, werkgevers en professionals

- De basisverzekering maakt het voor werkgevers aantrekkelijk om mensen het arbeidsongeschiktheidstelsel in te sturen.
- Werkgevers investeren minder in preventie omdat de hoogte van hun premie lager is.
- Activering komt vooral bij de professional te liggen, doordat werkgevers en gemeente daar minder prikkels toe krijgen.

Uitvoerbaarheid

Voor

De basisverzekering is beter uitvoerbaar

- Eén regeling voor iedereen maakt de uitvoering ervan makkelijker voor professionals.
- Door een eenduidig inkomensbeleid krijgen mensen meer (financieel) overzicht.
- Door één re-integratieloket krijgt de professional beter zicht op de problemen van een cliënt en welke aanpak wel en niet werkt.

Tegen

De basisverzekering is minder uitvoerbaar

- De bestaande regionale infrastructuur moet worden herschikt, dit is ingewikkeld en kost veel tijd en geld.
- De toename van het aantal mensen dat in principe recht heeft op een uitkering verhoogt de druk op de uitvoering.
- Werkgevers hebben door de uitvoering van UWV minder keuzevrijheid voor eigenrisicodragerschap en eigen regie.
- De werkdruk bij de regionale re-integratiedienstverlener groeit.
- Het werken met twee uitvoeringsorganisaties maakt een warme overdracht van dossiers en gegevens moeilijker.
- De verzekeringsartsen houden zich alleen bezig met de uitkeringen, dit maakt het beroep minder aantrekkelijk.

Argumentenkaart Basisverzekering

Rechts lees je argumenten voor en tegen de basisverzekering voor alle ingezetenen op de thema's *eenvoud*, *principes* en *betaalbaarheid*.

Een basisverzekering voor iedereen is beter uitlegbaar dan het huidige stelsel. De aanvullende verzekering om werknemers inkomensondersteuning te bieden, maakt het minder goed uitlegbaar. Hierdoor zijn er in dit stelsel namelijk twee regelingen, twee soorten inkomen en per regeling eigen voorwaarden. Dit maakt de basisverzekering minder eenvoudig uitlegbaar en uitvoerbaar.

Een basisverzekering voor iedereen is enerzijds rechtvaardig, omdat iedereen hetzelfde inkomen ontvangt als men niet kan werken door ziekte of gebrek. Anderzijds lijkt de basisverzekering onrechtvaardig omdat mensen zonder arbeidsverleden ook een uitkering krijgen.

De ongelijkheid tussen mensen met en zonder arbeidsverleden groeit bij een basisverzekering omdat werknemers een hogere uitkering ontvangen op basis van de verplichte aanvullende verzekering. De afwezigheid van de partner- en vermogenstoets en de deeltijdfactor is meer mensgericht maar kan ook een extra prikkel zijn voor niet-werkenden om ziek te zijn.

Het aantal uitkeringsgerechtigden groeit en de hoogte van de uitkering daalt. Deskundigen verwachten dat dit op termijn per saldo zal leiden tot een minder betaalbaar stelsel.

- Effectiviteit
- Activering
- Uitvoerbaarheid
- Eenvoud
- Principes
- Betaalbaarheid

Wat zijn argumenten voor en tegen de basisverzekering?

Eenvoud

Voor

De basisverzekering is beter uitlegbaar aan burgers, werkgevers en professionals

- De basisverzekering is voor iedereen die arbeidsongeschikt is toegankelijk, dit voorkomt verwarring.
- De basisverzekering lijkt op de AOW en kinderbijslag (volksverzekering) en is eenvoudig uit te leggen.
- De basisverzekering is eenvoudiger en daardoor is het effect van toeslagen op het inkomen helderder.
- Voor mensen is het prettig dat zij bij één loket terecht kunnen met hun vragen.
- Door de gelijke voorwaarden voor iedereen is de arbeidsongeschiktheidsbeoordeling makkelijker uitlegbaar.

Tegen

De basisverzekering is minder uitlegbaar aan burgers, werkgevers en professionals

- Werknemers ontvangen een basis- en een aanvullende uitkering, dit is minder eenvoudig dan één uitkering.
- Mensen hebben nog steeds te maken met twee uitvoeringsorganisaties (één voor uitkeringen en één voor re-integratie).
- Door de aanvullende werknemersverzekering gaat de eenvoud van een basisverzekering verloren.

Principes

Voor

De basisverzekering past bij ethische principes

- Een basisverzekering garandeert voor iedereen een bepaalde mate van (basis)inkomen bij arbeidsongeschiktheid.
- Iedereen ontvangt ondersteuning naar werk ongeacht contractvorm.

Tegen

De basisverzekering is in strijd met ethische principes

- Het is onrechtvaardig om mensen een uitkering te geven die geen arbeidsverleden hebben en nooit premie hebben betaald.
- De verplichte aanvullende werknemersverzekering vergroot de ongelijkheid tussen werknemers en niet-werknemers.
- Mensen met een hoog inkomen die arbeidsongeschikt worden, gaan erop achteruit.
- De ingrijpende overgang naar de basisverzekering kost geld, dat beter besteed kan worden aan re-integratie.

Betaalbaarheid

Voor

De basisverzekering leidt tot een betaalbaar stelsel

- Doordat alleen UWV de basis- en aanvullende verzekering uitvoert, dalen de uitvoeringskosten.

Tegen

Doordat meer mensen een inkomen ontvangen bij arbeidsongeschiktheid zal het aantal arbeidsongeschikten toenemen

- Doordat het aantal potentiële arbeidsongeschikten toeneemt, stijgen ook de uitgaven aan uitkeringen.

Hoofdstuk 3 Focuswerk

Kenmerkenkaart

Deze kaart beschrijft de kenmerken van de derde variant: focuswerk. Dit is een verzekering voor werkenden met een tijdelijke uitkering met re-integratie-ondersteuning en een arbeidsongeschiktheidspensioen als re-integratie niet lukt.

Deze variant is in de praktijktoets voorgelegd aan de deskundigen. Deze versie wijkt af van het uiteindelijke advies van OCTAS. Hierin heet de variant 'Werk staat voorop'.

Wat zijn de kenmerken van focuswerk?

Algemeen

- Alle arbeidsongeschikten krijgen drie tot vijf jaar hulp bij re-integratie, ongeacht of ze een geschikte werkgever hebben.
- Tijdens de re-integratie krijgen arbeidsongeschikten een re-integratieuitkering.
- Duurzaam volledig arbeidsongeschikten kunnen een versnelde aanvraag doen voor het ao-pensioen.
- Als de re-integratie niet lukt of de inkomensterugval structureel te groot is, kunnen mensen een ao-pensioen aanvragen.
- Voor werknemers geldt een verplichte aanvullende verzekering.
- Mensen in de bijstand mogen tot 30 procent WML van hun inkomen houden, dit wordt niet verrekend met hun uitkering.
- Mensen met een verdienvermogen lager dan WML die niet in aanmerking komen voor de WIA of Wajong krijgen bijstand, zonder partner- of vermogenstoets.

Doelgroep

- De re-integratieuitkering is voor mensen met een arbeidsverleden: werknemers en zelfstandigen.
- Mensen die de re-integratieperiode hebben afgerond of structureel arbeidsongeschikt zijn, ontvangen een ao-pensioen.
- Mensen die niet werken in de re-integratieperiode, maar wel meer dan WML kunnen verdienen, krijgen geen ao-pensioen.
- Mensen die situationeel arbeidsongeschikt zijn, zoals door een conflict, vallen niet onder de doelgroep.

AO-beoordeling

- Iemand heeft recht op een re-integratieuitkering als er geen mogelijkheden zijn bij de eigen werkgever met vergelijkbaar inkomen.
- De re-integratiedienstverlener toetst het recht op de uitkering op basis van informatie van bedrijfs- en andere artsen.
- De re-integratiedienstverlener toetst de validiteit van het oordeel van bedrijfsartsen steekproefsgewijs.
- Iemand heeft recht op een ao-pensioen bij volledige arbeidsongeschiktheid (verdiencapaciteit is minder dan WML).
- Iemand heeft recht op ao-pensioen bij een verlies van meer dan 35 procent van de verdiencapaciteit in het nieuwe werk.
- UWV beoordeelt het recht op ao-pensioen op basis van informatie van de re-integratiedienstverlener en de curatieve sector.

Hoogte uitkering

- De hoogte van de re-integratieuitkering is voor werknemers 70% van het gemaximeerd oud dagloon.
- De hoogte van de re-integratieuitkering voor zelfstandigen is het sociaal minimum.
- De hoogte van het ao-pensioen is het sociaal minimum maal de deeltijdfactor.
- De aanvullende uitkering voor werknemers is tot 70% van het gemaximeerde oude dagloon bij volledige arbeidsongeschiktheid.
- Als mensen werken naast hun re-integratieuitkering of ao-pensioen en meer verdienen dan hun restverdiencapaciteit, dan wordt 70 procent hiervan verrekend.

Duur uitkering

- De re-integratieuitkering kan drie tot vijf jaar duren, deze periode kan worden verlengd.
- De re-integratieuitkering wordt verlaagd of beëindigd als mensen onvoldoende meewerken aan re-integratie zonder uitlegbare redenen.
- De re-integratieuitkering benut de rechten van de Werkloosheidswet, na afloop is er geen recht meer op WW.
- Mensen ontvangen het ao-pensioen tot de AOW-leeftijd.

Re-integratie

- De regionale re-integratiedienstverlener ondersteunt mensen gericht op duurzame re-integratie.
- De regionale re-integratiedienstverlening helpt mensen ook bij problemen met schulden of huisvesting.
- De re-integratiedienstverlener is of onderdeel van UWV of is een aparte organisatie.
- Mensen krijgen passend werk tijdens de re-integratieperiode, beschut werk en dagbesteding is ook mogelijk.
- De re-integratiedienstverlening stopt wanneer iemand een ao-pensioen ontvangt.
- Als re-integratie bij de eigen werkgever in de eerste twee jaar verzuim kansarm blijkt, vindt een warme overdracht plaats na een toets door de re-integratiedienstverlener.

Bekostiging

- Werkgevers bekostigen de re-integratieuitkering voor werknemers via verplichte premies.
- Zelfstandigen bekostigen de re-integratieuitkering via verplichte premies.
- Re-integratiedienstverlening wordt bekostigd via de verplichte premies voor werknemers en zelfstandigen.
- Het ao-pensioen wordt bekostigd uit collectieve middelen.
- Bekostiging van de aanpassingen in de Participatiewet loopt mee in macrobudget BUIG.
- Gemeenten krijgen extra budget voor het bekostigen van arbeidsplaatsen bij sociaal ontwikkelbedrijven en beschut werk.

Argumentenkaart Focuswerk

Hiernaast lees je de Argumentenkaart over de variant focuswerk met de thema's *effectiviteit*, *activering* en *uitvoerbaarheid*.

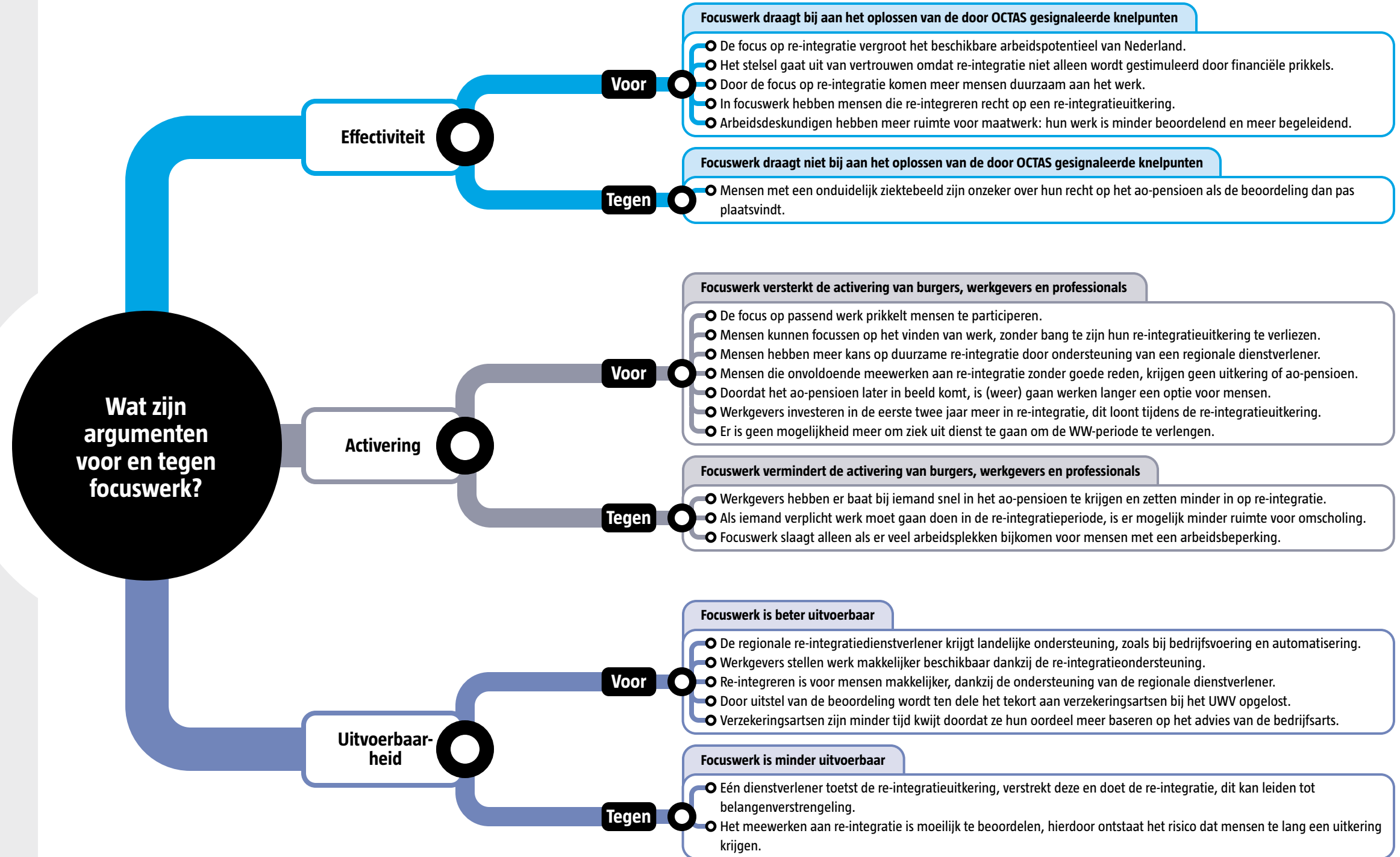
Focuswerk laat zien dat werken de weg is naar bestaanszekerheid. Mensen krijgen voor een periode van drie tot vijf jaar re-integratieondersteuning gericht op het (weer) duurzaam aan het werk gaan.

Goede re-integratieondersteuning door een regionale dienstverlener activeert zowel werkenden als werkgevers. Wel verwachten deskundigen dat werkgevers geneigd zullen zijn om hun werknemers zo snel mogelijk een arbeidsongeschiktheidspensioen te laten aanvragen.

De ongelijkheid tussen werknemers en zelfstandigen wordt kleiner omdat zowel werknemers als zelfstandigen onder dezelfde voorwaarden recht hebben op re-integratie en een arbeidsongeschiktheidspensioen als de re-integratie niet lukt.

De uitvoerbaarheid van focuswerk is sterk afhankelijk van de kwaliteit van de regionale re-integratiedienstverlener.

- Effectiviteit
- Activering
- Uitvoerbaarheid
- Eenvoud
- Principes
- Betaalbaarheid

Argumentenkaart Focuswerk

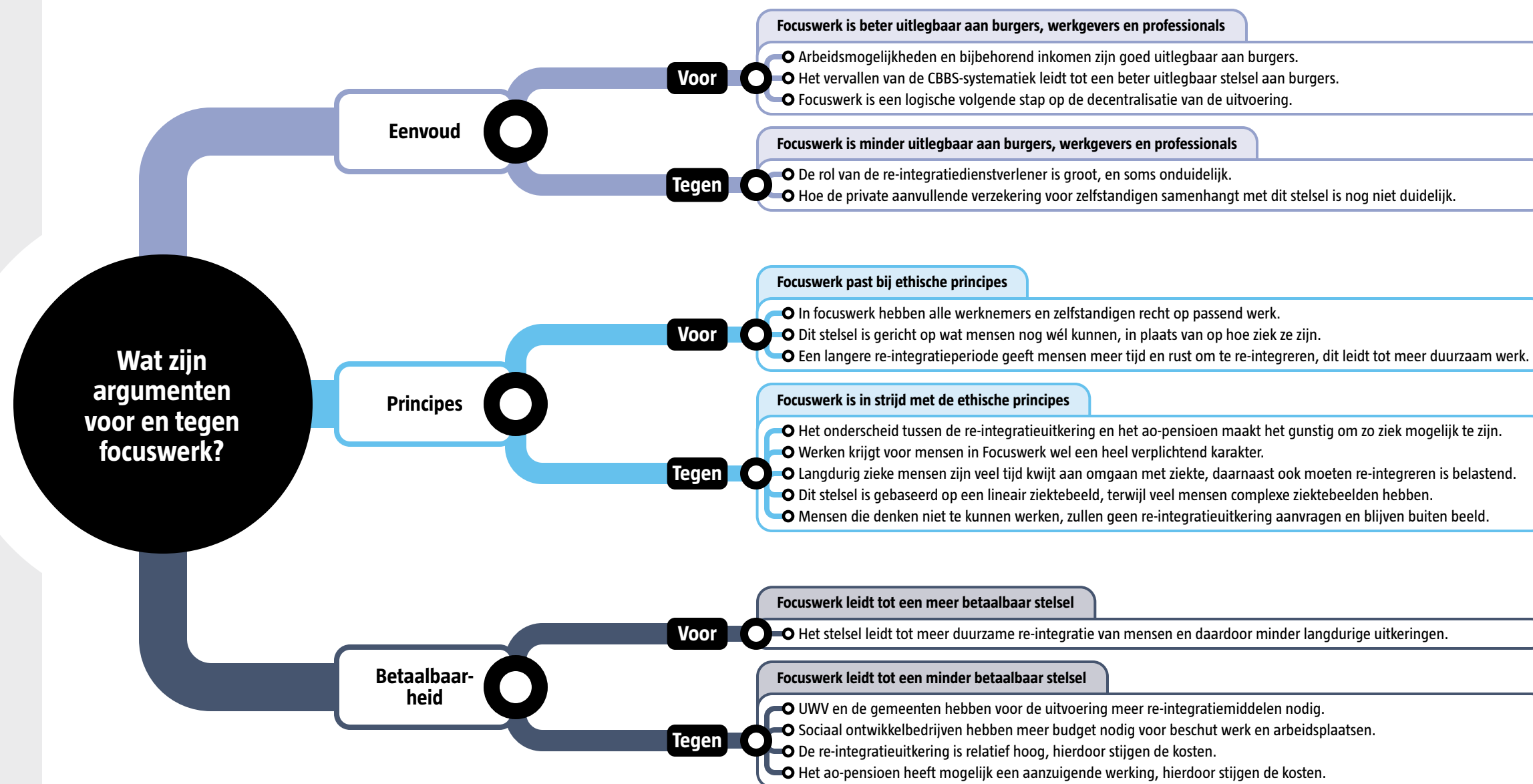
De argumenten voor en tegen Focuswerk op de thema's *eenvoud*, *principes* en *betaalbaarheid* lees je op deze pagina's.

Focuswerk geeft werkenden recht op een re-integratieuitkering en een arbeidsongeschiktheidspensioen. Dit is relatief eenvoudig uit te leggen aan burgers, professionals en werkgevers. De focus op re-integratie en de verbinding met de regio zorgt voor een goede op kennis gebaseerde dienstverlening aan burgers en werkgevers door professionals van de re-integratiedienstverlener. Onduidelijk is nog hoe het stelsel precies werkt voor zelfstandigen.

Kijkend naar principes is de focus op werk enerzijds fijn, omdat mensen een langere periode krijgen om te re-integreren en meer ruimte krijgen voor wat zij nog wél kunnen. Anderzijds heeft werk nu ook een verplichtend karakter voor langdurig zieken. Zij zijn al veel tijd kwijt aan omgaan met hun ziekte. De versnelde instroom in het arbeidsongeschiktheidspensioen kan hiervoor een oplossing zijn, mits goed geregeld.

De goede re-integratieondersteuning geeft mensen meer kans op duurzaam werk. Dit leidt naar verwachting tot minder langdurige uitkeringen en een beter betaalbaar stelsel. De hoge re-integratieuitkering en intensievere re-integratiedienstverlening maken het stelsel minder betaalbaar.

- Effectiviteit
- Activering
- Uitvoerbaarheid
- Eenvoud
- Principes
- Betaalbaarheid

Tot besluit

OCTAS heeft de opbrengst van de praktijktoets gebruikt voor verdere discussie bij het komen tot oplossingen voor de door hen gesignaleerde knelpunten. Dit betekent dat de varianten die OCTAS voorstelt in haar definitieve advies afwijken van de concept varianten uit de praktijktoets.

De begeleiding van De Argumentenfabriek had twee doelen: helder in kaart brengen van de varianten die OCTAS op dat moment had geformuleerd. En het voeren van een doortastend gesprek met deskundigen uit het veld. OCTAS is zeer dankbaar voor de betrokkenheid en waardevolle inbreng van de deelnemers aan de praktijktoets.

Namenlijst

De volgende personen namen deel aan de praktijktoets.

Jasper Coppes, *Ppusz*

Jim Faas, *expert*

Henk Guise, *Divosa*

Harold Herbert, *Verbond van Verzekeraars*

Willemiek de Hoop, *NVVA*

Maartje Kemme, *LCR*

Madelijn de Kleine, *NVAB*

Hannah Koppenaar, *UWV*

Sabine Knook, *UWV*

Marion van Limpt, *Cedris*

Jort Merken, *UWV*

Jiska Ogier, *ervaringsprofessional*

Jan-Maarten van Sonsbeek, *CPB*

Elwin Wolters, *OVAL*

Remco Dolstra, *secretariaat OCTAS*

Anneke van der Giezen, *secretariaat OCTAS*

Niek Nahuis, *secretariaat OCTAS*

De deelnemers zijn uitgenodigd op basis van hun deskundigheid en dachten op eigen titel mee. Zij waren het niet altijd met elkaar eens, en deelname aan de praktijktoets betekent niet dat de persoon in kwestie de volledige inhoud van deze publicatie onderschrijft.

De Praktijktoets is begeleid door

Petra van de Goorbergh en Josefiën Meerevoort van

De Argumentenfabriek.

